

Henvisningsrett for psykologer. Et hjertesukk!

Så var vi der igjen! Nok en gang må jeg som en del av hjelpeapparatet være delaktig i å påføre et hjelpesøkende barn og dets familie ytterlig belastning. Hvorfor? Jo av den enkle, men for meg uforståelige årsak, at kommunepsykologer ikke har henvisningsrett til BUP.

Jeg har femten års praksis som psykolog. Ni av disse som spesialist i klinisk psykologi, med barn og unge som fordypningsområde. Jeg har ti års "fartstid" fra BUP før jeg begynte som kommunepsykolog. Jeg mener bestemt å inneha nødvendig kompetanse for å kunne vurdere hvilke barn/familier som bør "sendes videre" for utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten. Og jeg sliter når jeg må forklare foreldrene og ungdommene jeg møter, hvorfor jeg ikke kan skrive den henvisningen jeg akkurat har forklart dem bakgrunnen for! Men jeg må bare beklage og be dem om å bestille time hos fastlegen. Og det plager meg! Skikkelig! Denne omveien bidrar kun til å påføre ytterlig belastning for en allerede sårbar og risikoutsatt gruppe.

Som konsekvens av denne manglende retten til å henvise, må altså barn og familie ta turen om fastlegen, som erfaringsmessig slett ikke alltid er like fast, har tilstrekkelig kompetanse på psykiske vansker hos barn eller innehar nødvendig lokal- og systemkunnskap. Der må de vente på time, igjen utlevere seg og sine vansker, og

håpe at fastlegen forstår problemstillingen godt nok til å skrive en henvisning til BUP. Det skjer bekymringsverdig ofte at fortvilte familier tar kontakt med meg etter å vært hos fastlegen som har vegret seg mot å henvise, eller de har fått henvisningen avslått fra spesialisthelsetjenesten. Ofte skjer dette fordi den henvisningen BUP har mottatt ikke beskriver symptomer i tilstrekkelig grad til å utløse rett til utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten.

For mange foreldre blir det å skulle oppsøke fastlegen, forklare det hele fra starten igjen, og i tillegg redegjøre for hvorfor kommunepsykologen mener de må henvises til BUP en uoverkommelig utfordring. Jeg har derfor i likhet med mange andre kommunepsykologer utviklet en praksis med å skrive en uttalelse som familien får med seg. Her beskrives symptombildet med begrunnelse for hvorfor jeg vurderer spesialisthelsetjenesten som riktig instans. Kort sagt, i realiteten skriver jeg en henvisning. Problemet er at mine vurderinger på sett og vis må co-signeres av en lege. Og jeg kan ikke si annet enn at

det oppleves relativt meningsløst at min signatur som psykolog ikke utløser samme rett til behandling i psykisk helsevern som signaturen til en fastlege. Ofte er fastlegens bidrag kun å påføre personalia og teksten ”se vedlegg” på BUPs henvisningsskjema. Det vil ikke overraske meg om fastlegene finner disse konsultasjonene ganske overflødig i en ellers hektisk arbeids hverdag. Så kan vi jo bare prøve å forestille oss hvordan denne organiseringen oppleves av de som oppsøker hjelpeapparatet for tjenester.

Vi har en helseminister og en regjering som stadig fokuserer på psykiske vansker som en av våre største samfunnsutfordringer. Tilskuddsordningen til kommuner som ønsker å tilsette psykologkompetanse er videreført, og det blir heldigvis stadig flere av oss ute i kommune-Norge. Fortsatt ønskes det fler, og helseministeren har sågar uttalt at han ønsker å innføre lovkrav om kommunepsykologer. Men for at vi skal få enda bedre effekt av dette tiltaket, må også gjeldende lovverk følge med utviklingen.

Psykologer har en særegen kompetanse i å identifisere psykiske lidelser på et tidlig stadium, og ved å gi oss anledning til å henvise de vi ser tilhører spesialisthelsetjenesten, vil vi unngå å miste verdifull tid for de vi skal hjelpe.

Så hva med henvisningsrett for psykologer da, hvor lenge skal denne uhensiktsmessige praksisen fortsette? I juni 2013 ble det fra daværende regjering sendt et notat ut på høring, hvor det ble foreslått at psykologer skal få rett til å henvise pasienter til spesialisthelsetjenesten. Høringsfristen var 10. september 2013. I skrivende stund er 2014 i ferd med å bli historie, og saken ligger så langt jeg forstår fortsatt til behandling i Helse- og omsorgsdepartementet. Så da venter vi da, og krysser utålmodig fingrene for at 2015 blir det året vi kommunepsykologer gis anledning til å bruke vår kompetanse til å henvise barn/familier som vi vurderer har behov for tjenester i spesialisthelsetjenesten videre dit. Uten å måtte gå kronglete og utmattende omveier om barnevernsleder eller fastlege!

Christel Sundsfjord